

Remember Georgeta Mircea Cancicov

N. (Maria Gherghina Jurgea), 29 mai 1899, în satul Poeni, comuna Godinești (azi, Parincea), județul Bacău - m. 16 aprilie 1984, București. **Prozatoare.** Fiica lui Petre Jurgea, mic proprietar de pământuri, și a Elenei (n. Crăiescu). După ce, între 1900 și 1905, se nasc celelalte surori - Pierette, Paulette-Eufrosina și Jeanette-Ioana -, cuplul Jurgea se desparte, printr-o convenție tacită fetele rămânând toate în îngrijirea mamei, deși instanța le repartizare în mod egal ambilor părinți. În perioada 1906-1915, Elena Crăiescu și fiicele sale pleacă toamna la Paris și se întorc primăvara la Poeni, fetele urmând Liceul Internat din Mânăstirea Sacré-Coeur. Îndrumată de mamă, ea însăși o înzestrată pianistă, Georgeta studiază, concomitent, vioara - maeștri fiindu-i George Enescu, pe care-l întâlnește încă din 1904, pe marlurile Senei, Socrat Barozzi și Maximilian Costin -, în evadările sale din internat mai cunoscându-i pe Rodin, Djiaghilev, Nijinski și Debussy. Vacanțele și le petrece la Poeni și în împrejurimi, în anii liceului îndrăgostindu-se de prințul Victor Dury (Dimitrie, în romanul „Amurg“), fratele unor colege de internat. Deși talentată - dovadă concertele susținute alături de Enescu, la Roman și în alte părți, nu se străduiește să devină o mare violonistă, cum își dorea mama, dar studiază literele la Sorbona. În 1926 se căsătorește, la Poeni, cu avocatul Mircea Cancicov, între cei care ar fi vrut să le fie naș numărându-se și istoricul Nicolae Iorga. Peste doi ani începe să scrie, doar pentru că îi erau foarte dragi amintirile din copilărie, și până în 1935 va cunoaște îndeaproape viața orașelor englezești, pe care o va descrie apoi în romanul rămas în manuscris, *Cliffside*. Fără să publice în vreo revistă, debutează în 1936, la Cartea Românească, unde îi apare volumul de poeme în proză *Un vis*, dedicat memoriei principesei de Albania,

Sophia de Wield și ilustrat de sora sa Ioana Jurgea, nerelevant însă pentru creația ulterioară. Întâlnirea cu Liviu Rebreanu, care i-a văzut și citit, la Bacău, o parte din prozele ce vor alcătui primul volum a fost, în mod cert, decisivă, autoarei prinzându-i bine curajul insuflat de acesta și primind „Botez“-ul revistei **Familia**, în numărul din ianuarie-februarie 1938, urmat apoi de alte fragmente din romanele *Poeni* și *Moldovenii*, publicate în **Adevărul literar și artistic** și **Viața românească**. Anunțată ca iminentă încă de la sfârșitul anului 1937, apariția volumului *Poeni. Din viața satului meu* (Editura Adevărul, 1938) a propulsat-o rapid pe această „romancieră necunoscută“, cum o catalogase I. I. Stoican, mai ales că în toamna aceluiași an apare și al doilea roman, *Moldovenii. Din viața satului meu* (Editura Naționala-Ciornei). Reunite apoi într-un singur volum, cele două piese de rezistență ale prozatoarei au fost comentate, între alții, de Izabela Sadoveanu, M. Sevastos, Sandu Tzigara-Samurcaș, George Călinescu rezervându-i, la rândul său, un loc aparte în **Istoria literaturii române de la origini până în prezent**. Originalele scrieri amintite le-au urmat volumul de povestiri *Dealul Perjilor* (Editura Naționala-Ciornei, 1939), cartea de poeme în proză *Cântare timpului* (Editura Librăriei SOCEC & CO, 1940), ambele ilustrate de Ioana Jurgea, și ampla povestire parabolică *Pustiuri* (Editura Prometeu, 1942). Dacă facem abstracție de nuvela *Ursita (Viața românească, martie)* și povestirile *Minte crudă* și *Naive...* (**Revista fundațiilor regale**, august), apărute în 1940, începând din 1942 peste scrisul Georgetei Mircea Cancicov se va așterne o lungă tăcere, care, datorită tracasărilor noului regim, se va prelungi până în 1954. Rămasă fără moștenirea de la părinți, prin confiscarea averii de către guvernanții puterii populare, scriitoarea

se stabilește la București prin anul 1948, unde-și trăiește ultima parte a vieții în condiții foarte vitrege. Bulversată, în 1951, de moartea, în închisoarea de la Râmnicu Sărat, a soțului său, condamnat de comuniști pentru că a fost deputat liberal și ministru de finanțe, prozatoarea izbutește, totuși, să se mobilizeze și să definitiveze, în 1962, romanul autobiografic *Amurg*, care în manuscris conținea 2000 pagini dactilografiate. Citit, între alții, în această versiune și de George Călinescu, el va apare, într-o formă prescurtată, în 1967 (Editura pentru Literatură), deschizând calea pentru volumul de nuvele *Călătorul* (Editura Cartea Românească, 1971) și pentru unele reeditări, prefațate de George Gană (*Poeni. Moldovenii*, Editura Minerva, 1972), și Ion Vlad (*Îndrăgostitele*, aceeași editură, 1975, care reia, de fapt, volumul *Pustiuri*, republicat de Editura pentru Literatură, în 1969). Încurajată oarecum de noua conjunctură, prozatoarea e foarte activă în perioada 1968-1975, când lucrează la nuvela *Marseil-leza*, romanele *Pacea de la Buftea*, *Marea fantezie*, *Issa*, *Cliffside (Despre stânci)*, *Amintiri*, *Arcul de triumf*, *Insula Țapilor* și *Coana Tasia*, poemul în limba franceză *David le Juif*, unele predate editurilor, dar neapărute nici azi. Tot mai izolată în ultima parte a zbuciumatei sale vieți, la 16 aprilie 1984 scriitoarea se stinge în cămăruța ei de pe Calea Victoriei, opera manuscrisă risipindu-se, din păcate, fără urmă. Parcă presimțind criza financiară și de idei din preajma Centenarului, băcăuanii au obținut acordul oficialităților ca numele său să figureze pe frontispiciul unei școli generale și să fie înscris pe placa de marmură fixată pe fațada corpului de clădire care a mai rămas din casa Cancicovilor.